

ÄHTÄRIN KAUPUNKI

ympäristönsuojelu

29.4.2026

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle koskien jätelain ja harmaan talouden selvityksiköistä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Ympäristöministeriö on toimittanut lausuntopyynnön otsikon mukaisessa asiassa 1.4.2026. Lausunto asiassa VN/2801/2026 on pyydetty toimittamaan viimeistään 30.4.2026 ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta tai toissijaisesti sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi.

Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva Tila- ja infrapalveluiden lautakunta on delegoinut lausunnon antamisen alaiselleen viranhaltijalle.

Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa valtiolle jätedirektiivillä asetetut tavoitteet ja niiden toteuttamispaineet merkittäviksi. Näitä paineita ei kuitenkaan tule suoraan siirtää kuntien taakaksi, vaan valtion tulisi tunnistaa myös omat taloudelliset intressinsä asiassa. Kunnille lisätään tiedotus- ja neuvontavelvoitteita, joihin kuntien tulisi varata ”riittävä rahoitus”. Valtion viimeaikaisten lainsäädännöllisten ja organisatoristen toimenpiteiden vuoksi kuntien tehtävät ovat jo lisääntyneet ja tulot vähentyneet. Lisäksi kuntien valtion viranomaisilta saama eitaloudellinen tuki on vähentynyt niiden resurssien pienentymisen vuoksi. Nykyisessä taloustilanteessa pienten kuntien on lähes mahdotonta lisätä käyttötalouteensa ”riittävää rahoitusta” kattamaan lainmuutoksen aiheuttamia menoja.

Lausuntopyynnön alaisen, uuden jätelain 124 § mukainen kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle osoitettu valvontavelvoite lisää ympäristönsuojelun työtaakkaa huomattavasti. Lakiehdotuksen tekstissä määrätään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset tarkastamaan ”[...] sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa: [...] 2) syntyy vaarallista jätettä tai erilliskerättävää hallinto- palvelu- ja elinkeinotoiminnan jätettä.” Lainsäätäjä ei ole esityksessään huomioinut, että saman lakiehdotuksen 15 §:n perusteella tämä määräys koskettaa lähes kaikkia kunnassa sijaitsevia yrityksiä ja laitoksia. Riskinarvioinnin laatiminen kaikille näille yrityksille vaatii huomattavan määrän resursseja.

Tekstiä laadittaessa on jätetty huomioimatta, että etenkin pienemmillä paikkakunnilla suurinta osaa lakiehdotuksen §:n 124 mukaista toimijoista ei valvota tällä hetkellä ympäristönsuojelulain tai jätelain perusteella lainkaan. Näin ollen tällainen uusi ”asiakasryhmä” aiheuttaa kunnissa paitsi valvonnallista, myös hallinnollista lisätyötä mm. tiedonhankinnan ja tiedottamisen, uuden rekisterin luomisen sekä sen hallinnoinnin ja ajan tasalla pitämisen muodossa.

ÄHTÄRIN KAUPUNKI ympäristönsuojelu

Tämä tosiasia on suorassa ristiriidassa luonnoksen 4.2.9 Vaikutukset viranomaisiin -kohdassa esitetyn väitteen kanssa, jossa arvioidaan, ettei muutos ”[...] varsinaisesti lisäksi toimivaltaisten valvontaviranomaisten tehtäviä, sillä tämä valvonta kuuluu nykyisinkin näiden viranomaisten tehtäväksi ja valvontaa voidaan usein tehdä osana muuta jätelain tai ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa.”

Lisäksi ehdotetun jätelain §:n 124 mukainen ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaisen tarkastuksen yhteydessä tehtäväksi ehdotettu jätteen erilliskeräyksen tarkastus ei vähennä valvovan viranomaisen työtaakkaa vaan on joko pienimuotoinen lisäys tai kokonaan uusi osio tarkastuskäynnin toteuttamisessa. Lainsäätäjän tulisi myös huomioda, että kyseisestä valvonta- tai tarkastuskäynnistä joudutaan tekemään ympäristönsuojelulain mukaisten valvontamenettelyjen lisäksi erillinen, jätelakia koskeva muistio ja erillinen merkintä erilliseen rekisteriin jätetuollon toteutumisen ja valvonnan seuranta varten. Edellä olevan perusteella voidaan todeta kohdassa 4.2.9 esitetyn väitteen muun valvonnan vähenemisestä olevan virheellinen ja perustuvan puutteellisesti valmisteltuun aineistoon.

Uuden asiakasrekisterin muodostaminen saattaa lisäksi aiheuttaa uuden tietoturvariskin kohoamisen, sillä rekisteri tulisi sisältämään myös henkilötietoja tai niihin rinnastettavia yksilöintitietoja.

On myös huomattava, että lakiesityksessä ei ole tarkasti määritelty palvelutoimintaa. Valvovalla viranomaisella ei jätelain § 123 mukaisesti ole oikeuksia tehdä tarkastuksia esimerkiksi palvelutalojen tai vastaavien yritysten tiloihin, jotka tarjoavat pysyväisluonteisia asumispalveluja. Tämä saattaa vaikeuttaa valvontaa ja asettaa toimijat eriarvoiseen asemaan, mikäli tätä seikkaa ei riittävällä tasolla huomioda lakimuutoksen yhteydessä.

Erillisen jätelain valvontarekisterin, valvontasuunnitelman sekä -ohjelman luominen riskinarviointineen kuluttaa viranomaisen voimavaroja suhteettoman paljon valvonnan avulla saavutettaviin hyötyihin nähden. Tämä korostuu etenkin tilanteessa, jossa kunta ei hyödy lakimuutoksen vuoksi tehtävästä työstä millään tasolla.

Mikäli jätelain 124 § pysytetään lausuntopyynnössä esitetyn tyyppisenä ja kunnan ympäristönsuojelulle määrätään siinä esitetty valvontavelvollisuus, tulee lakiin myös lisätä kunnalle oikeus periä tarkastuksista asianmukainen, hyväksytyyn taksaan perustuva viranomaismaksu.

Muista esitysluonnoksen kohdista ei Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ole kommentoitavaa.

Tila- ja infrapalveluiden lautakunnan puolesta,

Minna Hakala
ympäristönsuojelusihteeri
ÄHTÄRIN KAUPUNKI